HY / Matematiikan ja tilastotieteen laitos
Johdatus logiikkaan 1, kevät 2016
Harjoitus 2

Tehtäväsarja I

Seuraavat tehtävät perustuvat kurssimateriaalin lukuihin 3.1–3.3 kaavojen toteutumisesta.

1. Mitkä seuraavista tulkintafunktioista toteuttavat kaavan $P_0(x)$ kuvan 1 mallissa? Anna perustelu.

	x	y	z
s_0	a	b	c
s_1	b	e	f
s_2	c	d	f

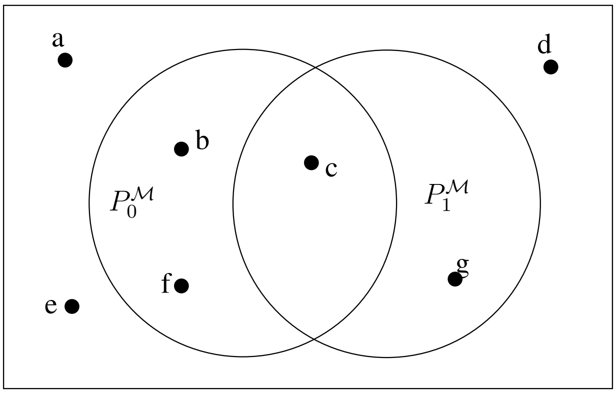

Kuva 1: Malli

2. Mitkä seuraavista tulkintafunktioista toteuttavat kaavan xEy kuvan 2 verkossa? Anna perustelu.

	x	y	z
s_0	a	c	e
s_1	b	d	f
s_2	e	d	c

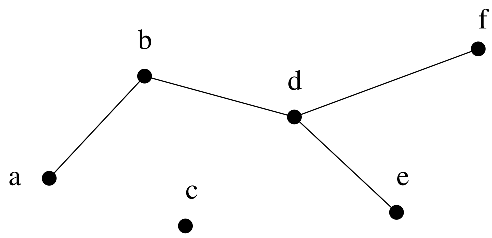

Kuva 2: Verkko

3. Mitkä seuraavista tulkintafunktioista toteuttavat kaavan $P_0(x) \wedge R_0(y, z)$ kuvan 3 mallissa? Anna perustelu.

	x	y	z
s_0	1	3	6
s_1	5	5	6
s_2	7	1	2

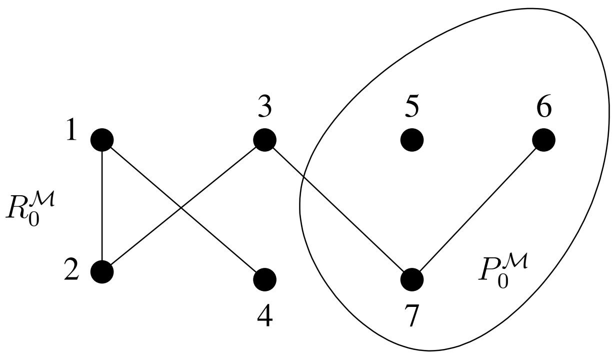

Kuva 3: Malli

4. Mitkä seuraavista tulkintafunktioista toteuttavat kaavan $P_0(x) \leftrightarrow R(x, y)$ kuvan 3 mallissa? Anna perustelu.

	x	y	z
s_0	1	2	6
s_1	3	4	6
s_2	2	5	7

5. Täytä tulkintafunktioiden arvot taulukkoon:

	x	y	z
s	1	2	6
$s(3/x)$			
$s(5/y)$			
$s(3/z)(2/y)$			
$s(1/x)(1/z)$			
$s(2/x)(3/y)(4/x)$			

6. Mitkä seuraavista tulkintafunktioista toteuttavat kaavan xEy kuvan 4 verkossa? Entä mitkä tulkintafunktioista toteuttavat kaavan $\exists y\ xEy$? Anna perustelu.

	x	y	z
s_0	1	2	3
s_1	4	5	6
s_2	3	8	7

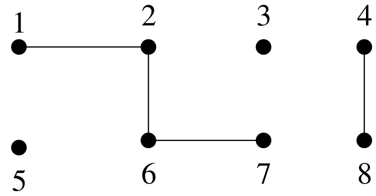

Kuva 4: Verkko

7. Anna kolme eri tulkintafunktiota, jotka toteuttavat kaavan $\exists y(xEy \wedge yEz)$ mutteivät kaavaa $xEy \wedge yEz$ kuvan 4 verkossa. Perustele vastauksesi.

8. Anna $\{E\}$-kaava, joka ilmaisee, että jokaisella verkon pisteellä on ainakin kaksi eri naapuria. Kaksi verkon pistettä ovat naapureita, jos niiden välissä on viiva.

Tehtäväsarja II

Seuraavat tehtävät perustuvat kurssimateriaalin lukuun 3.4 totuudesta, validisuudesta ja loogisesta ekvivalenssista.

9. Ovatko seuraavat kaavat *tosia* kuvan 4 verkossa?

(a) $E(x, y)$

(b) $\exists x E(x, y)$

(c) $\exists x \exists y E(x, y)$

(d) $\exists y \exists z((E(x, y) \leftrightarrow E(x, z)) \wedge (E(x, y) \leftrightarrow E(y, z)))$

10. Osoita, että kaavat $\neg \forall x A$ ja $\exists x \neg A$ ovat (loogisesti) ekvivalentteja.

Seuraavasta haastetehtävästä ei saa harjoituspisteitä (eikä siinä varsinaisia muita haasteita ole kuin induktio). Se antaa tavan koodata propositiologiikka predikaattilogiikan osaksi sallimatta propositiosymboleita.

Haastetehtävä

Olkoon L aakkosto $\{P_0, \ldots, P_n\}$. Jos A on propositiolause, jossa esiintyy korkeintaan propositiosymbolit $p_0, \ldots, p_n$, niin olkoon A^* määritelty seuraavasti:

$$\begin{array}{lcl} p_i^* & = & \exists x P_i(x) \\ (\neg A)^* & = & \neg A^* \\ (A \wedge B)^* & = & A^* \wedge B^* \\ (A \vee B)^* & = & A^* \vee B^* \\ (A \to B)^* & = & A^* \to B^* \\ (A \leftrightarrow B)^* & = & A^* \leftrightarrow B^* \end{array}$$

Osoita, että A on toteutuva jos ja vain jos on olemassa L-malli M ja tulkintafunktio s siten että $M \models_s A^*$.